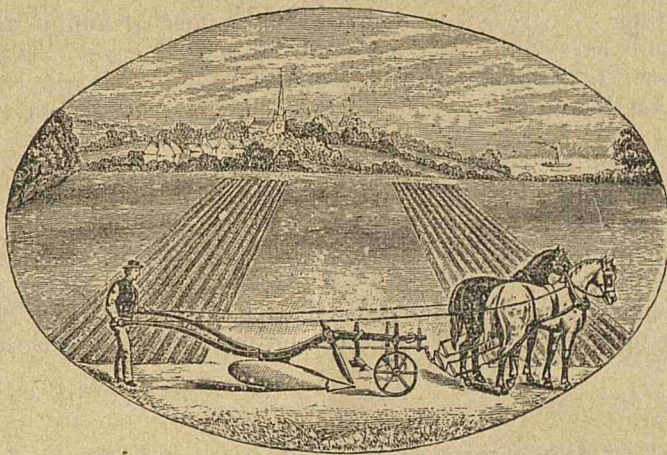

GAZETA SĂTĂNULUI

FÓIA
CUNOȘCINTELOR TREBUINCIOSE
POPORULUI

SE LA 5 SI 20 A FIE-CAREI LUNI

GAZETA SĂTĂNULUI
este o fîc populară a cărui scop e: în-
struirea, informarea și moralizarea po-
porului Român prin publicarea materiei
lor alese și variate.

GAZETA SĂTĂNULUI
formeză la sfârșitul fie-cărui an un fru-
mos volum, împodobit cu gravuri inte-
resante, avînd tablă de materii și co-
prie.

ABONAMENTELE:

Pentru un an **10** lei; pentru străinătate **12** lei; pentru Transilvania, **5** florini.
Abonamentele încep de la numărul I-ii al fie-cărui an, se plătesc înainte și nu se
fac de cât pe un an.

ANUNCIURILE:

Un loc de 2 centimetre lățime pe 7 centimetre lungime, pentru o înserare, lei **3**. A-
celași loc, pentru 3 insertiuni, lei **7**; pentru 6 insertiuni lei **10**; iar pentru un an lei **30**.
Dacă locul se ia *îndoit* se face scădemînt de o *pătrime*; dacă se ea *întreit* de mare se
face scădemînt de o *treime*; dacă se ea un spațiu și *mai mare* se face scădemînt de *jumă-
tate* din întregul cost al locurilor ce coprinde. — Fie-care persoană ce publică anuniuri
prîimește *gratis* revista în tot timpul cât se înseră acele anuniuri. — Anunciurile pen-
tru *Gazeta Sătănului* se publică *numai* pe paginile copertei fie-cărui număr.

A se adresa tot ce privește Redacția și Administrația, Directorului-fondator și pro-
prietar al GAZETEI SĂTĂNULUI C. C. Dateulescu, Rîmnicu-Sărat.

SUMARUL

Inștiințări, Mica corespondență. Apa trece pietrele rămân: *Maria Datculescu*. — Canibali în frac: *O-pincarul*. — Câte-va plante potagere (înfăcișate de gravurele din acest număr): *C. C. D.* — Igiena, influința cli-mei asupra omului: *Dr. Octaviu Blasianu*. — Plantele furagere: *C. C. Datculescu*. — Din localitate: *C.* — Din țară: *Sătucénul*. — Reverie: *U. Cariadi*. — La clacă (nuevă anecdotică) Cap. III și cel de pe urmă: *N. A Bogdan*. — Bisericele sătești: *I. Aristotel*. — Anunțuri.

INȘCIINȚĂRI.

Numărul acesta (No. 23) coprinde un supliment.

Cu numărul viitor — care e cel de pe urmă număr al anului al II-lea — abonații vor primi coperta sub care vor colecționa an II al acestei gazete. Tabla de materii a acestui an se va trimite o dată cu numărul I an III (6 Febr. 1886).

Numărul I al an III nu se va trimite de cât abonaților cari au achitat abonamentul pe anul al II-lea.

Nădăjduim că în ultimul nostru număr al an II nu vom fi în neplăcuta pozițiune d'a trece NUMELE TUTULOR abonaților cari dupe ce au primit diarul întreg anul, NE AU OPRIT DREPTUL NOSTRU, de ôre-ee sperăm că fie-care 'și va plăti abonamentul în acest *ultim termen*, pentru ca noi să'i trecem în lista susțitorilor *Gazetei Săténului*, iar nu în alt.... catastif.

Trimetem, cu plăcere, numere de probă, franco, ori-cui ne va cere. Rugăm, chér, pe abonații noștri a ne da adrese de persóne cari, priimind vr'un număr de probă s'ar putea abona.

Volume și broșuri eșite de curind de sub tipar.

(Domnii zatori și editori cari doresc a se anunța gratis opurile d-lor în acest diar, sunt rugați a ne trimite câte un exemplar).

Episcopatul și Clerul român față cu biserica ortodoxă, broșură de 26 pagine de Constantin K. Nicolescu, vechiu student în teologie și filosofie al universității din Berlin.

Calendarul pe anul 1886 societăței Academice ortodoxă din Cernăuți, 150 pag. 60 cr. v.

Filiațiunea copiilor naturali de D. Alexandrescu, Iași. 324 pag.

Victima unui amor, dramă într'un act de M. G. Chiriachid, artist trupa „Fany.” Ploesci, Prețul 1 leu.

Duoi exilați (Neculae și Alexandru Ciurcu), de un amic intim al familiei. Interesantă broșură eșita în București cu portretele exilaților.

O monstruasă nedreptate, broșură de d. Scipion I. Bădescu.

Mica Corespondență.

— Părintelui Al. Antohi, Moinești; d-lui Mohor, Pucști; Marin Luca, Gradiștea de sus. Trimes nume-rale ce ne ați cerut.

— D-lui Pericles P. Coustanțianu, Coustanța. Vă mulțumim pentru că ne asigurați că ne citiți cu plăcere și că „recunoșceți solitudinea și sacrificiele nôstre pre care le admirați și le lăudați de câte-ori vi se presentă ocașiunea printre cultivatorii d'acolo” pre-cum diceți.

— D-lui Balaban, Făurei. Priimit articolul d-v. „Fo-

lôsele ce resultă din aplicarea industriei la o scólă primară rurală.” Vom vedea în an III.

— D-lui Cojocaru, Avrâmești. Abonamentul începe tot-d'auna la 5 Februarie. Priimit mulțumesc.

— D-lor T. Sturza, Ungureni; N. Rojniță Botoșni. am priimit, mulțumesc.

— D-lui P. Nica, Galați. Conform cererei vi s'a trimes colecția an II.

— D-lui Movilă, Galați. Am scris a vi se trimete plugul de probă.

1885

APA TRECE, PIETRILE RĂMÂN.

Din sînul său adînc, apa, în cursul ei furios, a mai aruncat la mal o piatră pe care *trecutul*, acest pescar în veci nesățios, a prins'o în mreaja sa, și trăgînd'o la țermul întărit de sute de asemenea vînaturi, o înțepenesce lângă cele-l-alte, aruncînd, apei, în ironica sa bucurie, un hohot, uă scrișnălă de rîs îngrozitor, în care nu resonă decît aceste vorbe: *Te miști fără simțire nu știi că te-am furat!*

Și pietre de acelea se vîd preserate tot atît de multe pe căți ani au trecut de cînd timpul și apa, și *totul* s'a creat.....

Fie-care din ele rămân, în vecinicie, ca monumente sacre a tot ce'a dispărut.

Pe piatra cea din urmă ce nu e óre scris?

Să închidem, o secundă ochii de pămînt, și să dăm, — prin forța voinței — ochianului nostru spiritual tótă puterea de pătrundere ce el singur are de a vedea, și a alege pentru fie-care din noi, pietricica care, unită cu tóte cele-l-alte, a format piatra anului trecut.

Din piatra cea mare, mai multe bucățele s'au deslipit și cad prefăcîndu-se în praf.

Vîntul cu o mică suflare numai le spulberă ușor.

Acele pietricele au fost a ființelor, care, avîndu-și firul vieții ajuns la capăt din lume au pierit,

Toți acei cari am rămas, toți acei care au înlocuit pe acei dispăruți, toți, și fie-care avem pagina vieții noastre de un an scrisă, pe pietricica noastră, și aceea împrejură careia staulipite ale noastre, este a *Timpului* care ne tîrășce după el pentru a fi mai sigur că în fuga lui nebună ne va trage pe toți, creșdînd că în vîrtejul vîntului care 'l conduce, ne va ameți de ajuns pentru ca o dată cu *el*, adică cu anul trecut să sbóre totul din amintirea noastră cum dânsul a sburat!.....

Dar, *timpule!* Tu care dispui de tot în lume. Tu care numeri secolii, și numeri și secunde, tu care în fericire nu te ajunge nimeni de cît ca să creďă că a fost un vis, atît fugi de iute și stai a lene acolo unde nenorocirea fără a striga măcar o dată: *pădeșce-te*, intră dînd de silă ca să sórbă, cu toți, din cupa cu otravă în care ea s'adapă.

Timpule, tu care domnești în lumea întregă; tu care numești an a ochilor clipire; tu care ștergi realul, și lași, ca mîngăere sau ca gróză négră, eterna suvenire a trebuit o dată ca, omul ce alérgă, fără ca vr'o dată să se pótă prin-de, cu mintea să se ajungă, și încă să se întrecă prin proverbul care đice, proverbul român: *Apa curge, trece, dar pietrile rămân!*

Maria Datulescu.

CANIBALI IN FRAC

1 Ianuarie 1886.

Ieri m'am întâlnit cu amicul meu Vasile în piața din Buzeu; mi-a eșit înainte cu o față luminată de bucurie, m'a salutat cu niște cuvinte vesele și sburdalnice eșite din adâncul inimei; dacă mai înainte m'aș fi îndoit vr'o dată de iubirea lui, acele cuvinte dulci mi-ar fi dat o dovadă indiscutabilă despre sinceritatea vorbelor lui de pân atunci. Cu o strângere de mână din inimă m'a invitat pentru a doua și la dejun, voind a-și cinsti ziua, arătând tot-o dată înapoia lui, unde mergea un băiat cu un purcelaș viu atârnat cu botul în jos, vâetându-se după mama sa. „Cred că după fripturica asta fragedă o să mērgă un pahar de vin după altul,“ 'mi zimbi el. „Da!“ am zimbit și eu cam ironic. Din vesel ce eram par că m'a trāsnit o săgētă misterioasă. L'am petrecut pân acasă tăcând; la vorbele lui glumețe dam din cap. Acasă băiatul a pus purcelul subț o ladă mare răsturnată, unde nenorocitul orfan a început a se trânti de pāreți guițându-se, pe semne avea instinctul teribilului sfârșit ce l'aștepta și cerea ajutor de la un suflet nobil. Eu fără voiă am oftat și m'am gândit: vai! câți ómeni în situațiuni analóge isbesc cu vocea lor sfāșiătóră sute de urechi și nici una nu duce o singură silabă la inimă, dar tu, că ești un simplu porc, mai poți avea speranță de mântuire!

— Mēi Vasile, cine o să înjunghie acest purcel?

— Eu!

— Și prin ce minune ai ajuns așa departe, în cât să fii în stare, a băga un cuțit într'o ființă viă?

— De, iubite, sunt ființe și ființe; acest purcel n'are nimic de pierdut în astă lume.

— Nimic afară de viață, și asta e nimic după tine.

— Scii ce, lasă nebuniile astea și nu mă face și pe mine melancolic,

aș vrea să amānām melancolia pentru poimāne.

— Nu știu cum ar putea deveni melancolic un om care e în stare să taiă gātul unei găini!

— Apoi bine mēi, cum cređi tu că o să alunece vinul pe gāt, fără să fiă uns cu o friptură.

— Eu te asigur, că mie are să-mi alunece mai greu vinul pe gāt de cât acestui purcel cuțitul.

— Tu ești pe cale, de a-mi strica dispozițiunea chiar la ziua mea onomastică.

— Acēsta mă face să sper, că ai început a te îngrozi de omorul ce vrei să comiți.

— Ha, ha, ha! mēi tu ești smintit! și ca dovadă că sunt departe de pretinsa ta umanitate am să omor acest purcel acum în prezența ta; — Ióne, adu cuțitul!

— Și eu 'ți jur, că tu n'ai să frāngi acestui animal inocent nici un pēr, pentru că te cred destul de cu mīnte, a nu pune pe acēstă triptură un preț mai mare de cât pe — amicitia mea.

Vasile mi-a aruncat o privire stranie și mai mult supērātă de cât sperioasă, de unde am înțeles, că încă tot predomina în el lăcomia, ce face pe om să uite proveniența celor ce le devóră câte-o dată cu bestialitatea unui tigru. Dar simțiam în mine un fel de farmec iresistibil ce se părea că mi s'a turnat de sus în inimă și avēm convingerea, că lui Vasile are să-i cadă chiar în momentul din urmă cuțitul din mână.

Când a sosit Ion cu el am simțit un fel de răcělă în jurul inimei și mai mult, când Vasile a pus cu sânge rece mână pe el, așteptând ca Ion se scóță purcelul de sub ladă. Am întrebuințat însă pausa cea scurtă pentru a-i atrage atențiunea lui Vasile asupra unui obiect, ce credēm, că are să întārđie în cât-va procedura omorului.

— Iubite Vasile, tu până de séră ai timp destul să-ți satisfaci pofta de ucidere și te rog prin urmare să-mi

permiți o întrebare, la al cărei răspuns țin foarte mult, pentru că mie nu-mi este cu totul indiferent, dacă mâna ce 'mi strânge pe a mea este pătată cu sânge, sau ba. Ce ai dice tu? ce ai simți tu, când te-ai trezi de-o dată legat în mijlocul unei cete de canibali și unul s'ar apropia de tine cu cuțitul în mână, pentru a ți-l înfige în inimă?

— Apoi tu va se diceă mă pui în rënd cu porcii, — mulțumesc de compliment!

— Și tu ai să te pui *singur* mai pe jos de cât ei în momentul, când vei răpi acestui copilaș, înstrăinat de mamăsa, vieța, pe care nu tu i-ai dat'o! spunemi, ce drept ai tu asupra acestei vieți afară de dreptul puterii brutale? spune-mi, canibaliu, cari te-ar prinde pe tine, nu te-ar pute uicide tot cu acel drept? Răspunde!

— Flécuri, copilării! cu ast-fel de sofisme n'ai să-mi strici tu apetitul mâne.

— Flécuri? dar tu încă n'ai arătat cel puțin talentul, de-a combate aceste flécuri și sofisme.

— Dacă e vorba se vorbim serios, te asigur, că tu cu vegetarianismul tău ai s'ajungi în... balamuc.

— Va se diceă, la nișce întrebări dictate de cel mai curat sentiment de umanitate, un om care e pe cale, de a-și arăta eroismul față de un purcel n'are alt răspuns de cât insulte! dar te asigur, că insultele ți le iert, sângele acestui purcel însă nici o dată.

— Știi cât de ridicol 'mi pari tu acuma? seriositatea acésta într'o cestiune atât de bagatelă e ceva ultracomie.

— Așa? dar când măcelarul cel burtos, cu fața tēmpită de miile omoruri comise pentru bani, ia barda, pe care numai un alt gâde ca el ar putea-o ridica, și lovește cu ea fruntea unui bou legat, în cât s'aud de departe ósele trāsning, încă ți se pare ultra comie? chiar fisionomia măcelarului, care ar trebui să fie înmărmurită de atâtea șiróe de sânge ce-a

vēdūt și prin care a notat cu mâni și cu picióre,—are în momentul loviturii ceva strașnic, care nu diferă intru nimic de grimasurile unui ucigător de ómeni. Conștiința, care nici o dată nu se póte stinge din om, se deșteptă și-i ține în momentul loviturii oglinda crimei dinaintea ochilor cari iau un aer înfiorător.

Eram copil de cinci ani, când am vēdūt omorînduse o vacă în modul acesta: trosc! piciórele vacii s'au înmuiat de pare că ar fi fost de cēră și ea a cădūt pe cóste, scoțēnd limba din gură, dar asta nu era nimic pe lēngă ultima privire de adio, ce a aruncat'o în lume acésta ființă, care n'a comis altă crimă în viață de cât crima, de a fi bună de mâncare.

Sunt 33 ani de atunci și acei ochi mari și plini de lăcramele durerii pare că și acum mă privesc! Pare că și acum vēd șiróele de sânge, prin cari se tăvălia ucigașul cu mâni și cu picióre umplēndu-se până la cote și genunchi!

Și óre ce diferență este între sângele omenese și sângele animalelor? póte diferința, că cel d'ântăiu se susține pe calea crimei și al duoilea pe calea legeri naturale!

— Aceste sunt bune și frumoșe; dar spune-mi, ce misiune au animalele pe pământ?

— Spune-mi tu mai întâiu ce misiune ai tu?

— Iarăși comparația de adiniauri.

— Pentru că alta mai naturală nu există și pentru că tu nici când nu vei fi în stare a justifica prerogativa vieței omenesci înaintea celor-lalte. Chiar momentul, când ești pe cale de-a uicide un animal, este foarte rău ales pentru a dovedi sublimitatea misiunii omenesci aici pe pământ. Tu nu 'mi-ai răspuns pânăcum la nici o întrebare și mă silești să-ți răspund tot eu și la cea din urmă.

Tu ai misiunea de-a trăi fericit timpul cel limitat, decretat ție prin legea naturei; tu și ori care alt animal aveți misiunea de-a respira cu volup-

tate un aer neinfestat de miasmele cadavrelor și de aburii de sânge; aveți misiunea de-a vă delecta într'o ți ca într'alta la aspectul diamantului azuriu, pe care mândrul sóre trage ȃilnic brada lui de foc auriu seofënd din pãmânt pentru toți hrană pentru stomac și pentru ochi; aveți misiunea de-a Vă scãlda trupurile în undele apelor cristaline, neamestecate și neschimonosite ca astãđi de bãlți de sânge; aveți misiunea de-a vă înveseli ochii și i-nima la vederea veseliei vecinului;— dar nu! tu ai despre misiunea ta cu totul altã idee: tu nu poți trăi mâne, fără ca astãđi să mórã acest purcel. O scumpã viață omenescã! între ce condițiuni infame și degradãtore te târãsci tu de ađi pâna mâne!

Misiunea omului pe pãmânt este: a nimici tot ce aflã în drumul sãu, a ucide tot ce'i cade snb mână și dacã pofta lui bestialã nu vrea să tacã, omórã și pe fratele sãu și dela uciderea acestui purcel pâna la uciderea unui om nu este *nici* un pas, pentru-cã în privința dreptului de esistență acest purcel e frate cu noi. Mulți ómeni au sãși mulțumescã viața numai împrejurãrei, cã acela, cu care s'a certat, n'a avut un cuțit, sau un ciomag în mână; atãt de puțin scutiți suntem noi de furia nóstrã reciprocã! Alec-sandru Macedon n'ar fi ucis pe Clit, dacã nu 'i-ar fi cãđut o spadã în mână.

Despre sublimitatea misiunii omenesci te poți convinge în mod mai drastic, când te plimbi pe dinaintea baracelor, în cari stau acãțate bucãțile desgustãtore, în cari s'au prefãcut o vacã, ce ieri și lingea vițelul și-'și pãscea ochii de mamã la privelisea salturilor lui sburdalnice; tot pãmântul din apropiare este acoperit cu-o scórțã de sânge, care numai ieri era isvorul unei voluptãți într'o ființă, pe care a smuls'o un braț nobil din mijlocul acestei lumi, ale cãror desfãtãri numai cel mai tare are dreptul a le gusta. O dróie de cãni linge pe sub mese și se bate pe óse; lãcomia acestor indiviđi, de și óste împrumutã

de la noi, profesorii lor, totuși în comparațiune cu a nóstrã se póte numi cumpëtare și ceea ce fac cãni pe față, fac ómenii înmiit pe sub ascuns și dacã nu se tratézã unul pe altul cu dinții, se sgãrie reciproc cu ghiarele calomniei și mișeliei, cari tóte provin din pofta de sânge.

O da! noi suntem atãt de pãtrunși de dreptul nostru de-a ucide ori-ce și pe ori și cine, încãt cine-ar îndrãsni a ne veni cu contra-argumente sãnãtose este combãtut prin palme.

Tu vei fi cređënd și-acum, cã este o grozavã diferință între misiunea omului și a animalelor și anume: ómenii trãesc ca să mãnãnce, iar animalele trãesc pentru a fi mãncate.

Acésta e logica cuțitului și a plumbului!

Acel ce e prea laș pentru a muri de fóme și mãnãncã și copilul din légãn! acésta o scie tótã lumea și cu tóte acestea mãnãncã dupã cinci minute pescele, care acum jócã de bucurie pe jãratic, iar mai înainte cu un minut juca de întristare pe undele argintii ale cascadelor.

Ce hranã deliciósã!

Acésta e logica focului!

Sã mórã purcelul, frate, și sã trăim noi!

Dar purcelul a doua-đi — pe când mãncam noi plãcinte cu brãnzã și alte bucate antice, dupã cari încã mergea vinul,— tropoia pe verandã, mestecãnd la fãrmituri și încãerãndu-se cu motanul, de 'ți-era mai mare dragul a privi la ei; iar cãțelul, care sta pe brãnci dinaintea uși inghițind la mãmãligã, ne făcea și nouã poftã.

Opincarul.

^ CÂTEVA PLANTE POTAGERE

(înfãcișate de gravurele din acest număr).

Se șcie cã economia ruralã coprinde mai multe ramuri. Ramura culturii potagere, adicã a cultivãrii legumelor e uã ramurã importantã și mãnósã.

Sunt multe felurile de plante potagere. In'accest diar am vorbit deja de unele și, cu timpul, voi descrie pe cele mai principale. Pentru astă-dată, explicând cele opt gravuri de plante potagere, voi face cunoscut multora unele plante industriale și potagere puțin cultivate de grădinarii noștri, dar care se consumă destul de mult prin prejurul orașelor populate din străinătate.

Tomata cireșă (*Solanum Lycopersicum*) numită de nemți Kirschförmige rothe Tomate, e uă varietate foarte rodnică deși fructele ce dă tulpinele, cresc foarte lungi, sunt d'abea ca cireșile de mari. In No. 1 an II dădusem gravura unei din varietățile de Tomate mai mari, acum dau a unei din cele mai mici, care sunt și înpodobitoare de ore-ce se pot desvolta pînă la 20 fructe pe un ciorchine, semănând cu cireșele; precum speciile de Tomate coccăze sémănă în formă și mărime cu fructele plantei cărei 'i a luat denumirea.

Cultura acestor pătlăgele roșii am arătat'o în alte numere din acest diar.

Patatele (*Convolvulus Batatas*), despre care am mai vorbit în No. 4 an II al acestui diar, coprind pe lângă varietatea înfăcișată de gravura din No. 3, încă două, pe care le arată gravurele din acest număr:

Patatele rose de Malaga cu tuberculele mai gróse și mai scurte, învărgate. Sunt timpurii.

Patatele violete sau roșii e Ignama cea mai delicată, dulce și gustósă; are tuberculele subțiri.

Modul cum s'ar putea cultiva aceste plante, din familia Convolvulaceelor, în România, 'l am arătat la pag. 40 din an II. Dupe d-l Thiébaud de Berneaud, proprietățile economice a le Patatei sunt numeroșe; sunt gustóse, hrănitóre, sănětóse și din fecula lor se extrage un zahăr bun cristalisabil. S'au introdus în Europa la 1597 sau 1757 din Indii. Inpărătesei Franciei, Iosefina, 'i plăcéu mult Patatele, și din acéstă pricină la Paris ajunsese mult la modă. In urmă, însă, inpărătésa se desgustă și de acéstă plantă, de ném tropical, și Patatele fură delăsate cu tóte că se constată că inpărătésa mistuia mai bine ignamele de cât cartofii; și se desgustase din pricină că erau prea... dulci.

Napii (*Helianthus tuberosum*) e o plantă din familia Composeelor, care se află și la noi unde o găsim crescând în voe pe lângă garduri și unde tulpinele cresc mai înalte chér ca omul dând nișce flori galbene, tótna. Tuberculele se înmulțesc foarte mult și nu degeră iarna câtă vreme nu sunt scóse din pământ.

Napii au început a eși din uitarea în care zăcéu de vr'o 2 vécuri de când au fost aduși din Mexic, căci s'a constatat că pot fi întrebuințați pentru hrănirea ómenilor și a

vitelor ca și Cartofii, că n'au nevoie a se scóte în tóți anii, că cresc în ori-ce fel de pământ pe care nu'l sărăcesc și în fine că nici uă insectă nu atacă Napul.

Ar fi de dorit să vedem napii cultivându-se mai mult de săteni, fie pentru tuberculele cât și pentru tulpinele lor pe care le-ar putea întrebuința pentru foc și chiar ca nutreț de se tae mai verđi.

Napii (și mai ales cojele lor) se plantésă tótna și în ori-ce timp și loc, afară de cel prea apos.

Dupe d-nii Schwerz și Kade un hectar de Nari póte da 7500 kilograme tulpini uscate și 348 hectolitri sau 27,838 kilograme de tubercule.

D-l Vilmorin a obținut din semințe, uă varietate nouă de Napi galbeni, mai gustoși ca cei obicinuiți roșii-violeți.

Anghenarea (*Cynara Scolymus*) e o plantă spinósă, din familia composeelor ce se cultivă mai mult pentru masa orașenilor, bobocii florilor (partea de jos a soldilor florei fierți sau opăriți, în salată) și cari, sunt foarte gustoși și mai ales receptacolul care e mult mai cárnos. Se mai póte întrebuința și pentru încheatul laptelui.

Am și eu la țară câte-va anghenare (de póftă); le cultiv ast-fel:

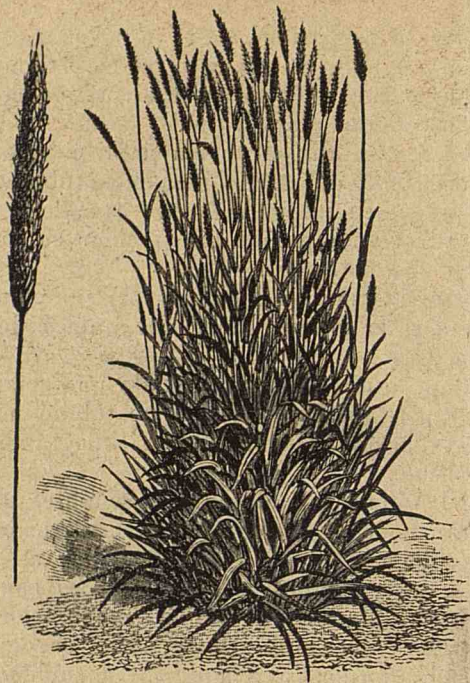
Sap adânc și mrănișes pământul căci rădăcinele cresc gróse și adânc și plantes în depărtare de un pas, primăvara, puii ce se reproduc d'asupra rădăcinelor anghenarilor vechi; vara 'i ud pe vreme secetósă, tótna recoltes bobocii pentru a'i da la bucătărie, iar când s'apropie érna 'i retez pînă aprópe de pământ și 'i acoper, ca Trandafirii aleși, cu pae, frunđe și pământ și ast-fel și în România Anghinarele devin vivace. Dupe 4 sau 5 ani trebuesc scoși căci înbătrânesc și nu mai dau buboci cárnóși și numeroși. Se pot înmulți și prin semințe, dar e migălos.

Anghenarea verde de Laon e specia ce cunosce ca mai producătóre și care se facă bubocii cei mai cárnóși.

Conopida [*Brassica oleracea Botrytis*] e un fel de varză a cărei organe de inflorescență devin cárnóse. Aceste ramificări florale constituiesc partea cárnósă albă-gălbue ce mănăcăm, gătite sau în salată.

Dupe cum se sémănă mai timpuriu sau mai târđiu, conopidele se desvoltă și se pot întrebuința. Se pot sémăna și în straturi cu gemuri puse pe gunoiu, iérna, pentru a se recolta, (trufanda!) primăvara.

Conopida așa numită *gigantică de Neapole* e Conopida înaltă și cu ramificărele florale foarte desvoltate și cárnóse, ce se sémănă de obicinuit primăvara pentru a se recolta tótna târđiu și a se păstra pe iarnă. Se póte deosebi și dupe frunđe care sunt verđi închise și mari.

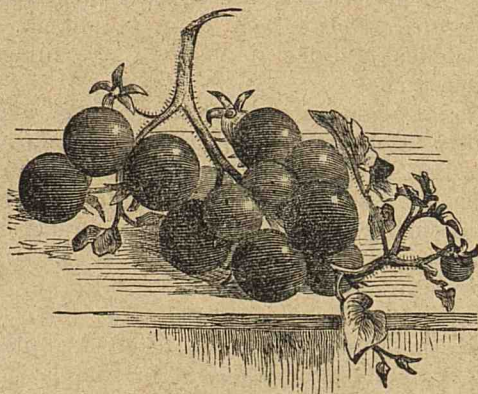
Alopecur (*Alopecurus pratensis*) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

Porumbul uriaș, dinte de cal (*Zea maïs*) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

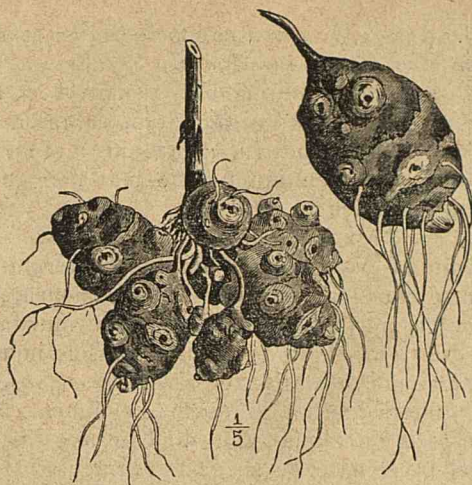
Moha sau Meiul din Transilvania (*Panicum germanicum*) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

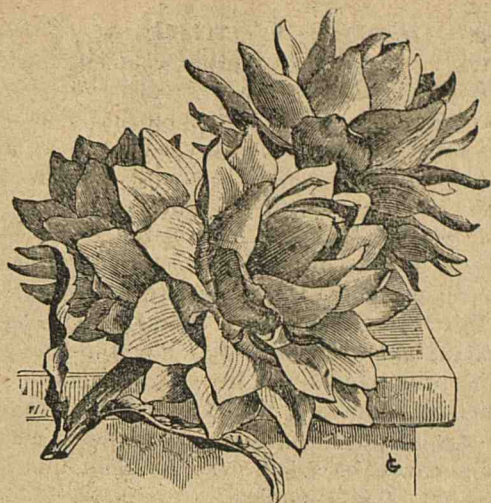
Tomate-cireșe (a se vedea articolul *Câte-va plante potagere* din acest No).

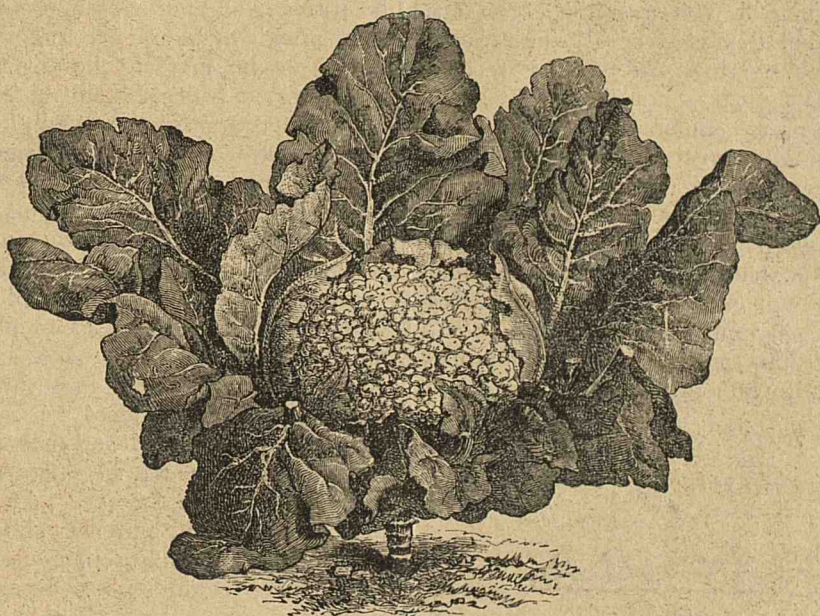
Patate rose de Malaga (a se vedea articolul *Câte-va plante potagere* din acest No).

Tubercule de Napi (a se vedea articolul *Câte-va plante potagere* din acest No).

Anghenare mari verzi de Laon (a se vedea articolul *Câte-va plante potagere* din acest No).

Conopidă gigantică din Neapole (a se vedea articolul *Câte-va plante potagere* din acest No).

Patatele violete sau roșii (a se vedea articolul *Câte-va plante potagere* din acest No).

Pepene Cantalup. Prescot (a se vedea articolul *Câte-va plante potagere* din acest No).

Arachide sau alune de pământ (a se vedea articolul *Câte-va plante potagere* din acest No).

Pepenele Cantalup [*Cucumis Melo*] e una din varietățile cele mai gustoase, zaharose și dulci și care se deosebește lesne la vedere de cei alți pepeni prin forma scorbosă a cojei sale. Această varietate s'a adus din Armenia și astăzi se cultivă și în țară unde reușește destul de bine.

Pepenele Cantalup Prescott alb e foarte zemos și gustos, are coaja grosă și poate crește așa de mare în cât să cântărească 4 ocale.

Arachida sau aluna de pământ (*Arachis hypogea*) a cărei fructe se vënd prin băcăni cu denumirea de alune de America coprind 2 sau 3 alune mari ca mazărea mai puțin gustoase ca alunele noastre, dar din care se poate scote un ulei bun pentru luminat și săpunării.

În România nu se poate cultiva cu folos din cauza gerurilor. N'aș fi vorbit de această plantă dacă n'aș fi voit a spune că se crede greșit la noi cum-că fructul acesta oleaginos se dezvoltă afară din pământ ca celealte alune. E tocmai contrariul căci această plantă anuală, care înflorește ca celealte plante, numai dacă ovarele florilor s'au acoperit de pământ bôlele cresc și se coc; în pământ iar de loc afară. Această îngropare se face natural căci tulpinele sunt moi și aproape se târăsc pe pământ spre care pedunculule florale se aplecă; cu cât fructele se dezvoltă cu atât pătrund în pământ. Se poate cultiva, de curiositate, și la noi, semănându-se pe strat cald de gunoiu.

C. C. D.

IGIENA

Influența climatei asupra omului.

Cu vorbele „climă sănătoasă“ și „climă nesănătoasă“ se face mult abus. Lumea s'a prea obicinuit a pune numai în socotela felului climatei morbiditatea și mortalitatea ômenilor. Dacă de exemplu se constată că într'un oraș mor cu 25% mai mulți ômeni de cât într'alt oraș vecin, ce are aceiași pozițiune ca și cel d'ântăiu, mulți sunt dispuși a crede că clima nesănătoasă acel d'ântăiu este cauza mortalității mărite. Privind însă lucrurile mai de aproape, găsim că în asemenea cazuri nu clima, ci pe de o parte nepriceperea celor chemați a griji de igiena orașului, pe de altă parte sërăcia populațiunii, locuințele miserabile, nutrirea neîndestulătoare și îngrijirea rea a copiilor, precum și alte împregiurări, ce-și au isvorul în defectuosa stare socială din localitate, sunt cauza marelui număr de bolnavi și de morți.

Am face deci o mare greșelă, dacă, nu-

mai din împregiurarea că morbiditatea și mortalitatea e mare, am deduce că clima acelui ținut sau oraș e nesănătoasă, pentru-că, nedispunând de mijloace ca să putem schimba clima dupe placul nostru, ar trebui să stăm nepăsători și să renunțăm de a mai face îmbunătățiri igienice în acel loc.

Nu tot-d'a-una clima, ci mai adese-ori rēul traiu al populațiunii, umiditatea terenului, desimea caselor, îngustimea și necurățenia stradelor, aerul infectat de felurite murdării, și rēutatea apei de beut sunt cauzele morbidității și mortalității excessive.

Ast-fel trebuie să judecăm cestiunea când se tratēză de clima alor douē orașe sau ținuturi învecinate ce se găesc în aceleși condițiuni climatice. Când însă e vorba de douē ținuturi situate în condițiuni diferite, unul pe munte, altul pe câmp, sau și mai mult când se tratēză de ținuturi din osebite zone climatice, atunci nime nu mai poate tăgădui atērnarea omului în forțe multe privințe dela clima în care trăiesce. Din contra dela felul climatei atērnă nu numai nuanțele (deosebirile) mai fine ale organizațiunii omului, ci chiar și relațiunile economice și viața culturală a popórelor; nu mai puțin clima înriuresce neapērat și asupra salubrității publice.

Omul nu e cosmopolit în înțelesul strîns al cuvēntului; el trebuie să-și plece capul înainte naturei, întocma ca și plantele și animalele. Bradului 'i-priescce la munte și la rēcôre, ear palmii cresc în șesurile tropicale; focle prosperēză numai în mările ghiătoșe, iar leul stăpânesce deserturile ferbinți ale Africeii. Așa și pentru fie-care rasă de ômeni e mărginită zona, în care poate cresce și prospera. Ce e drept, putem călătorind să percurgem totă suprafața pământului, să trecem pe spinarea cămilei peste deserturile nisipoșe și înfocate ale Africeii și să călătorim aproape de poli cu sania unui Esquimos printr'un aer în care înghiață și argintul viu; dar a sili familia unui Negru să trăiescă în Laplandia ar fi a-o condamna morții.

Europenii nu pot trăi în Africa tropicală, căci în fie-care an mor 25%. În Bengalia raportul dintre mortalitatea Inglesilor și a Indigenilor este de 7: 1. Se scie că Francia a adus jertfe uriașe în sânge și în bani pentru a face o colonie înfloritoare din Algeria, dar generalul Duvivier susține că, cimitirele sunt unicele colonii ce prosperă în Algeria, pentru-că mor mai mulți Europeni decât se nasc.

Cum e felul pământului, așa e și felul omului, atât cu privire la individe, cât și la rase. Clima e un modificador așa de adēnc al vieței, încât fie-care om ar putea trăi mulți și fericiți ani, dacă ar scie și ar putea să-și alegă locul cel mai potrivit constituțiunii sale și dacă 'și-ar întocmi traiul și obiceiurile după felul climatei. Cel slab poate găsi puterea

în climă, bolnavul poate găsi într'insa leacul.

Felul climei întipărește omului diferite caractere.

În zona caldă, în bogata natură a climei calde, omul găsește mai cu înlesnire mijlocele de existență; pe de altă parte căldura îi răpescute puterea de a putea munci mult, fie cu corpul, fie cu mintea; el mănâncă puțin, neavând trebuința de a consuma mult pentru întreținerea căldurii vitale; e din fire leneș, nervos, înclinat spre melancolie și superstițiuni, are imaginațiunea viuă, corpul său se dezvoltă curând, resistă mai puțin neajunsurilor, se coce dar și moare mai curând decât locuitorul din țările cu clima vecinic rece.

Tot așa de puțin avantajos este climatul din zona friguroasă. Locuitorii țărilor polare sunt în general nisce stîrpituri: mici de statură, timpiti la minte, au apetit bun, mănâncă mult, (căci au trebuință a produce multă căldură în corpul lor), mistuese repede, sunt flegmatici, se dezvoltă mai încet și trăesc mai mult, ear gerul ucide fără milă mai ales pe copiii cei mici înainte de ce li-s'a putut întări organismul spre a putea resista asprimei acelei clime.

Cea mai potrivită și priitoare este pentru om clima din zona temperată, ce se găsește aprópe în totă Europa mijlocie, apoi în Anglia, în o parte a Chinei, a Americii nordice etc. Aci mijlocele de existență se câștigă mai greu de cât în țările cu clima caldă, dar temperatura mai potrivită permite omului să muncască mai mult și cu plăcere; activitatea aprópe continuă destinge în mod fórte avantajos pe cei din clima temperată de locuitorii Africei, Asiei și Americii meridionale, cari mai totă viața lor o petrec în trândăvie și în „*dolce far niente*,” cum dic lenesii Lazaroni din Italia. În zona temperată există clima cea mai dulce, anutimpurile sunt bine destinse, copilul se coce mai târziu decât în climatele calde, devine însă mai trainic, mai energetic, învinge mai cu succes greutățile ce întémpină în dezvoltarea sa, ómeunii au temperamentul sanguin, sunt mai viui și au inteligența mai dezvoltată. De sigur tot numai avantajele acestei clime au avut de urmare progresul mai repede al sciințelor și organisațiunea mai dezvoltată a statelor în țările cu clima temperată.

În ceea-ce privesc deosebirile de climă în una și aceeași zonă, avem de observat că climă bună și sănătoasă găsim acolo unde pământul e uscat, nisipos, stâncos și ferit de schimbări prea mari în gradul umidității sale, — unde temperatura e blândă și puțin schimbăciósă, — unde locul e la adăpostul vânturilor reci și unde e expus influinței bine-făcătoare a rașelor sórelui. Din contra clima e rea și nesănătoasă acolo, unde schimbările de temperatură sunt grabnice și cu mari

diferențe între temperatura de zi și de nópte, de vară și de iernă, -- unde pământul e umed și băltos, și unde locul e expus vânturilor reci. Cel ce suferă de asprimea unei atari clime, nefiind oprit de împregiurări, va face bine a se muta într'o climă mai favorabilă.

Studiul climei mai ofere interes și din punctul de vedere al nascerei bólelor. Despre acesta însă vom vorbi în altă ocasiune.

Dr. Octaviu Blasianu.

PLANTELE FURAGERE

Cultura extensivă, cu care părinții noștri se îndeletniceau și 'și au făcut averi, 'și a trăit traiul; necesitatea ne va sili în prea scurt timp, ca să adoptăm și noi, ca popórele din occidentul Europei, cultura intensivă.

Pentru acesta ne trebuieșce gunoiu și putere de tragere, căci numai vorbesc de cele alte lucruri necesare agriculturii sistematice de care am vorbit, în diferite rânduri, în acest diar.

Pentru ca să avem gunoiu ne trebuieșce vite; pentru ca să avem vite bune și puternice trebuieșce să le hrănim bine. Ca să le putem hrăni bine trebuieșce să le dăm vara erbă bună și îndestulătoare, iar érna să le scótem de la regimul hrănirii cu pae și cu ciocani uscați.

Erbă și fân bun, (dacă nu semănăm) nu mai produce în d'ajuns câmpiile nóstre căci prin dese arături și boroniri a perit erburile cele bune.

Trebușce dar să facem, [ca să avem) fânețe, liveți de erbă și suhate bune. Acestea nu se pot a se realiza mai bine și mai curând, de cât semănând plantele furagere precum se face în țările înaintate în civilizațiune, unde desimea populațiunei a silit să se cultive rațional substanțele hrănitóre animalelor.

Cultura furagelor mai dă și alte rezultate bune pentru cereale: odihneșce pământul, care nu se sărăceșce așa cum se întâmplă când cultivăm plante pe cari le secerăm și cosim dupe ce s'au uscat, iar nu de verți precum facem cu plantele furagere.

Plantele furagere, despre care s'au mai vorbit în acest diar, sunt numeroșe, aparținând familiilor botanice a gramineelor și leguminoșelor.

În acest articol nu voi vorbi despre plantele furagere cu rădăcinele alimentare, precum Cartofii, Sfecelele, etc, ci numai de acelea care sunt hotăríte a hrăni vitele cu frunțele și tulpinele lor; fie că se cosesc, fie că se pase pe loc și care în loc d'a sărăci pă-

mântul 'l înbogătesc prin resturile ce rămân din ele când se sparge acea fânătă ce era ocupată cu plante ce 'și iau mai mult elementele lor hrănitore din atmosferă și care, dacă se cultivă în un loc, produc rezultatul contrariu cerealelor: îngrașă pământul prin rădăcinile și foile lor ce rămân.

* * *

1). **PLANTELE LEGUMINOSE** coprind o mulțime de specii bune, precum: Trifoiul roșu, alb, incarnat, hibrid, elegant; Luzerna franțuzescă, unгурescă; Lintea, Măzăricea etc, despre care s'a mai vorbit și se va mai scrie în acest diar cu altă ocaziune.

PLANTELE GRAMINEE sunt și mai numeroase și sunt cele mai speciale pentru crearea livezilor și gazonurilor naturale.

Bromul de fânătă (*Bromus pratensis vel erectus*) e uă graminee vivace, foarte furageră și care resistă bine la secetele ce bântue în țară. Fânul ce dă nu este de o calitate așa superioară, dar această plantă crește și isbutește chiar în pământurile cele mai sărace, calcarose și în ținuturile cele mai uscate; erna nu degeră de loc. In locurile umede și umbröse nu trebuie să se semeze Bromul, care isbutește mai ales în pământurile tari. Se cosește înainte d'a înflori. In Transilvania se cultivă mult Bromul *inermis* fie singur sau amestecat cu Luzernă, și se resămăna foarte rar, ast-fel e de durabil. In România speciile ordinare cresc mai pretutindenii în stare sălbatecă; sătenii le numesc *ochsigă* și câte-o dată *secărea*.

Se sémăna de la 50—60 kilogr. la hectar. Se pöte cosi de 2 ori.

Festuca heterophylla, graminee frumösă care prieșce mai mult la umbră, în locuri umede și în un pământ care se nu fie prea nisipos. Se cosește, generalmente, o dată după ce crește aproape de un metru de înaltă.

Se sémăna de la 35—40 kilogr. la hectar.

Există în stare sălbatecă o specie de Festucă pe care o numim la țară *Paiușu*.

Festuca de fânătă (*Festuca pratensis*) e o graminee foarte bună pentru pășcut și cosit și care ține mult timp în pământurile umede, și mai ales prin lunci și în apropiere de ape, unde înfrăteșce mult, crește înaltă și face frunțile mari. Se pöte cosi chér de 3 ori pe an înainte d'a înflori și începându-se prin Mai, ast fel e de timpurie. Se sémăna 25 kilogr. la hectar.

Dactylis glomerata e una din cele mai bune și înbelșugătore plante de cosit, căci crește iute și mult și rabdă mult la secetă, de öre-ce rădăcinile acestei plante, așa de stufoșe, merg foarte adânc în pământ,

din care pricină se pöte sémăna în ori-ce fel de loc.

Se cosește cât nu se întăreșce tulpinele și cât de des. Se sémăna semințele amestecate cu alte graminee; 30 kilogr. la hectar.

Fleu de fânătă (*Phleum pratense*), cunoscut nu numai de sătenii noștri sub numele de *Timoty* și *Timoftică* dar de toți plugarii streini. Se cultivă mult, amestecat cu Trifoiu, prin Rusia, Austria și tot occidentul Europei precum și în Statele Unite, în tóte locurile reci unde cu greu isbutesc alte cereale. E uă plantă bună pentru păsciune; ca fân uscat e bun mai mult pentru cai. Se sémăna 25 kilogr. de acele semințe mici, ce dă planta.

Holcus Lanatus, graminee fragedă, stufoșă și désă tot vivace, ca cele de mai sus, și care ține mult timp, dacă locul nu e prea umed. Nu se prea sémăna singură (30 kilogr. la hectar); se amestecă cu alte graminee.

Țaranii noștri numesc această plantă, ce crește sălbatecă, *Ovës dulce*, *Flocoșică*, sau *Iarba cailor*.

Loliu englezesc numit și *Ray-grass de Anglia*, sau mai bine đis *rye-grass* (iarbă de secară), e o plantă bunicică pentru păsciune căci nu prea crește înaltă. In țară la noi (precum am arătat în tratatul de horticultură, Florile, vorbind de gazonuri căror le am consacrat 5 pagine) *iarba englezescă*, din cauza gerului și secetei mai ales, nu reușesce tocmai bine dacă nu se udă. Pentru fân trebuie să se cosească timpuriu pînă nu se întăreșce. Ca plantă pentru cosit e foarte pröstă; ca plantă de pășcut e bunicică, căci se pot pașce în ea vitele timpuriu. E însă, mai mult o plantă de verdetă pentru grădini și parcuri.

Se sémăna 60—75 kilogr. de hectar, iar pentru gazonuri dese în grădini 350—400 kilograme la hectar.

Lolium italicum e *ray-grassul italian*, mai țepăn ca cel englezesc; crește și mai repede, mai ales dacă se îngrașă locul. Conține mai multe substanțe hrănitore ca cel englezesc, dar și absörbe mai mult azot din pământ.

Alopecurus pratensis se face înalt și dă un fân minunat de bun. Crește în ori-ce loc numai să nu fie sărac în materii hrănitore și resistă mai mult ca ori-ce graminee gerurilor. Se pöte cosi chér de 3 ori și frunțele sale suculente, sunt foarte căutate de vite. Ca tóte gramineele vivace, descrie mai sus, numai în al doilea an 'și capătă tötă desvoltarea sa. Francesii numesc această plantă prețioșă și dulce *Vulpin*. Se sémăna, amestecându-se cu alte graminee, 25—30 kilogr. la hectar.

Există specii ce cresc sălbatec, la noi, numite *cöda Vulpei* sau *Codină*.

Deosebit de aceste graminee, înfăcișate de gravurele din acest număr, și suplimentul său mai sunt și altele vivace, care se sémănă în'adins pentru fân și érbă.

* * *

Pentru a sfârși voi dice câte-va cuvinte asupra a trei cereale *anuale*, însă foarte fúragere.

Sorgho zaharat timpuriu de Minnesota, (*Holcus saccharatum*), înfăcișat de gravura din No. 18 anul II al acestei gazete, e un fel de Mătură ca aceea ce se cultivă de grădinari, pentru spicele sale din care se fac măturele. Mătura de Minnesota are trunchiul plin de materii zaharóse, din care causă, în Statele Unite, se cultivă pentru fabricale de zahăr.

Se sémănă în pământuri grase, gunoiate, Cultivat nu pentru mături sau bóbe, ci pentru nutreț trebuie cosit mai de vreme, înainte d'a se întări trunchiul.

Bóbele Măturai zaharóse sunt negre strălucítóre; apoi planta creșce mai înalt, până la 3 metre, dacă 'i prieșce locul. Cultura e aceeași ca a Porumbului și cum acesta prieșce la noi, cred că acéstă zaharósă mătură, ce o mánincă cu gust nu numai bivollii dar și boii, ar fi bună de introdus în culturile nóstre.

Dupe d-l Hétel un hectar de Mături-zaharóse dá: 30,000 kil. tulpini, 8400 kil. foi și 7,200 kil. bóbe.

Moha sau Meiul din Transilvania (*Panicum germanicum*) (?) — reprezentat de una din gravurele din acest număr — e uă cereală foarte bună pentru a se seména în pământurile sárácációse, ușóre sau uscățive, nisipóse sau calcaróse.

Acest fel de meiu e foarte propice pentru clima nóstră, de óre-ce semínțele rásar și cresc cu tótă seceta de primăvară și, lucru ciudat, cu cât ploile vor fi mai moderate și pământul mai secetos, cu atât acest meiu produce un mai bun nutreț verde. Se cósescé îndată ce spicele încep a creșce. Un hectar póte da 10,000 kilogr. de nutreț uscat. Se sémănă 12 kilogr. la hectar. Câți-va agricultori, din județul nostru au cerut Ministerului asemenea semínțe și bine au făcut.

Porumbul uriaș dinte de cal (*Zea maïs*) înfăcișat de una din gravurele din acest număr — e un porumb cu bobul alb și cu spicul, frunțele și tulpinele foarte hránítóre pentru vite.

S'ar putea scrie tóte paginile acestei gazete numai pentru a se arăta cultura porumbului *pentru nutreț*. Mě mărginesc numai la câte-va rënduri, de astă dată, pentru a vorbi de acéstă graminee, despre care am scris adesea-ori în acest diar, arătíndui însemnáta

tea ei ca plantă cereală, adică cultivată pentru bóbe.

Porumbul cultivat pentru nutreț, adică cosit înainte d'a se usca, constitué uă hrană foarte bună pentru vite — mai ales dacă se dá verde iarna, la vite, prin metodele ce s'au descris în alte numere. — Dar nu tóte speciile de porumb sunt bune pentru nutreț, ci trebuie scăutate cele mai foióse și mai fragede.

Specia gigantică, dinte de cal, e una din cele mai bune specii de porumb pentru a se cultiva pentru nutreț; creșce înalt, foios și e dulce și fraged. Se sémănă pentru nutreț 70—100 kilogr. la hectar în rënduri, sau 120—200 kilogr. cu mâna la hectar. Acest hectar póte da — dupe d-l Girardin — în termen de mijloc, 7000 kilogr. de nutreț cea-ce echivalésă cu 5000 kilogr. de fân bun de fánétă naturală.

Numele de dinte de cal 'i vine de la forma bóbelor sale turtite și care — cu órecare bună-voință — 'ți pare că sémănă cu dinții calului.

C. C. Datculescu

DIN LOCALITATE

Ca urmare a celor ce am relatat, în numărul trecut, relativ la contrabanda de tutun, descoperită în acest județ, mai aflam că exista un deposit central al contrabandelor în comuna Fulga județul Prahova.

Acest deposit însă a dispărut înainte de sosirea agenților, cari au avut strălucitul succes d'a afla că a existat un mare deposit de tutun. Majoritate din acest tutun provenea din însăși culturile pe séma regiei.

Prin decretul regal de la 23 Decembre, cu No. 2999, d-l Bănică Zisu polițaiul orașului R.-Sarat, s'a numit în funcțiunea de sub-prefect la plasa Marginea-de-jos-Orașul din județul nostru, în locul d-lui N. Părcălabu care rămâne a se chema în altă funcțiune.

În locul d-lui Bănică Zisu, ca polițai al orașului R.-Sarat, s'a numit d-nu George Teodosescu, căpitan în disponibilitate.

D-l Ion Plesnilă, corespondentul nostru din Lunca, ne trimete răspunsul dat de d-sa la chestionarul Ministerului agriculturii, și poșteșce pe cetitorii agricoli ai *Gazetei Săténului* spre ași da fie-care părerea asupra „ce este de făcut.“

Precum am mai invitat și noi, cu o altă ocaziune cetitorii nóstri, 'i invităm și d'astă dată ași da părerile d-lor asupra îmbunătățirelor necesare; căci... póte, cei de la Minister vor găsi vreme a ceti și părerile agriculturilor-practicanți din țară.

Adesea-ori am avut ocaziunea d'a ne plânge de diferitele neajunsuri ce isvorăsc din nepricépea și reana voință pentru orașul nostru, aședându-se gara la o depártare de un kilometru și jumătate de la bariera orașului. Precum și de construirea șoselei ce duce de la barieră la gară, făcută ast-fel ca la cele mai mici plui și zăpeți, să adună dupe câmpii apele și

zăpezele pe acea șosea, care devine o imensă baltă sau un munte de zăpadă, unde pasagerii sunt expuși la tot felul de neajunsuri. În noaptea de 30 spre 31 Ianuarie toate birjele ce au pornit de la gară, împiedicate fiind de apă și sloi, au făcut 3 căsuri pentru a ajunge în oraș, aducându-se alți trăgători spre a scote dupe șosea birjele și pasagerii.

Circulațiunea d'abea la Ianuarie s'a restabilit în urma desfunderilor întreprinse de soldații, reg. 9 de dorobanți, sub conducerea Sub-locotenentului Iliescu, după două zile de muncă.

Singurul remediu nu poate fi de cât abandonarea acestei șosele și construirea alteia basată pe știință.

În urma ploii din noaptea de 30 spre 31 Decembrie, zăpada de pe câmp s'a topit, ast-fel că, cu alternațiunea căldurilor ziua și a gerului noaptea, semănăturile de toamnă ne témă că vor suferi.

Domnul Pericles Constanțian răspunde Opincarului la explicațiunile ce li face în numărul 22, declarând, că n'a avut nici pe departe intențiunea de a viza corespondența din Anvers. Nu putem trece însă peste această întâmpinare a d-lui Constanțian fără a-i face observațiunea, că nici de astă-dată n'a putut suprima un fel de supărare, ceea ce pentru noi e cu totul neexplicabil, de ôre-ce observațiunile Opincarului au fost cât se poate de modeste. Cine țiece că n'are intențiunea în fond trebuie s'o dovedescă această și în formă.

În fine rugăm pe d-l Constanțian, să scuse ceea ce l'ar fi putut supăra și se considere incidentul ca încheiat. —

În ziua de 3 Ianuarie s'a judecat apelul făcut de Panait Lefcalidi, Sotir Zamfirescu și Sava Iordache contrabandiștii de tutun despre cari am vorbit în numărul trecut.

Tribunalul, respingând apelul, au rămas condamnați la amenda dată de regie; și cum ei nu vor dispune de suma de 9200 lei, vor face câte un an de zile închisóre.

Focurile pe la armane se pun mereu în județul nostru.

În noaptea de 26 spre 27 Decembrie a ars o șiră mare de pae de orđ a d-lui Fotache Aninos arendașul moșiei Obidiții.

În noaptea de 29 spre 30 Decembrie, a ars uă șiră de 17 st. pae a d-lui C. Grădiștenu la moșia sa Sihlea.

Nicăeri nu s'au aflat faptuitoarii.

În sêra de 31 Decembrie flăcăul Ion Ghiță Vlad, din comuna Stiubeiu pe când umbla cu „plugul“ împreună cu alți cinci, a fost bătut grav de tovarășii săi de urare, anume: Dumitru D. Lungu, Ilie Ionița Tôder, Ghiță Ilie S. Lungu, Ion Gh. Matei și Ion Dumitru Munténu.

Ion Ghiță Vlad e în atîta de réu bolnav, în cât a fost peste puțință a fi transportat la spital.

În ziua de 27 Decembrie a încetat din viață flăcăul Spiru Gheorghe Legumă din comuna Costienii Mari.

Mórtea a provenit din bătaea suferită cu 9 zile înainte de la flăcăul Vasile Radu Zamfir din com. Bălăcenu, în înprejurările următoare:

Spiru G. Legumă era slugă în prăvălie la Ion O. prișanescu din com. Bălăcenu, tot în curtea unde era prăvălia se afla ca slugă la Constantin Ionescu V. R. Zamfir. Aceștia avéu tot d'auna obiceiul d'a se lua la trântă și de multe ori această glumă se termina în loaituri seriose și reciproce. Ast-fel în ziua 18 Dec. Spi-

ru luunduse la trântă cu Vasile și mai puternic fiind l' a doborît jos la pământ. Zamfir scăpând din mânele lui Spiru, a pus mâna pe uă scurtătură de lemn și lovindul în cap de mai multe ori, Spiru a cădut greu bolnav, care a avut de rezultat mórtea.

În urma cercetărilor făcute s'a constatat faptul și Vasile Radu Zamfir s'a depus în arestul preventiv.

În ziua de 8 Ianuarie viitor, aflăm, că se vor întruni în cabinetul d-lui Jude Instructor medicii O. Blasiănu, N. Popescu și D. Cristescu, pentru a examina starea mintală a preventivului Ion Mihai Icovoiu, țieș și Géndan, din com. Urechești care în ziua de 20 Noiembrie 1885 a înjunghiat pe vătășelul Primăriei Urechești, anume Stefanache Mândrescu, pe când voia a l' aduce la Primărie pentru a fi cercetat asupra loviturii ce aplicase locuitorului Nicu Teohar cărciumar.

Cetim pe prima pagină a *Monitorului Oficial* de la 1. Ianuarie:

„În ziua de 23 Decembrie curent, femeia Drăguța, soția locuitorului Sandu Sima din comuna Maicănești, județul R.-Sarat, a născut uă fată care trăeșce; iar în ziua de 25 a născut alți doi băieți morți.

Mama acestor copii este sănătósă.“

Diarul *Națiunea* de la 3 Ianuarie publică uă copie dupe o petițiune, adresată M. S. Regelui, de 270 locuitori din județul R.-Sarat, (97 din Vêrtișcoi, 41 din Bontășcoi, 48 din Faraónele, 32 din Broșteni și 52 din comuna Budești) prin care acei săteni — vieri se plîng de relele ce suferă țara de la acest guvern, de taxa nouă de 4 lei de pog. de vie și cer a se ordona ca să fie împrumutați fie-care cu 60 lei de om.

De ôre-ce comunicația între Galați-Braila-Buzeu e întreruptă din ziua de 31 Dec., din cauza inundării liniei ferate, între stațiile Făurei-Ianca, pasagerii din acele orașe pentru Buzeu-Bucureșci, vin cu trenurile ce sosesc prin Rîmnic de la Mărășcoi. Credem că d'abea pe la 7 Ianuarie circulația se va restabili.

C.

DIN ȚARĂ

Pasagerii cari mergéu spre Galați, în anul Crăciunului, au privit un trist spectacol înaintea cantonului No. 112 de lângă gara Făurei.

Cantonierul fusese prădat în noaptea precedentă la 12 căsuri de 4 hoți cari, retrăgându-se, au auđit pe cantonier strigându-le că l' cunôșce și l' va denunța. Acești miserabili s'au reîntors și dupe ce au schilodit femeia cantonierului, unul din ei, luund uă casma, au spart capul cantonierului care a murit îndată.

În urma acestui asasinat, cantonierii de prin prejur, îngrijați pentru propria lor viață și vedënd că nu se descoperă hoții, începuseră un fel de grevă, care s'a domolit îndată.

R E V E R I E

Vi s'a întâmplat óre sã ședeți, vara în sfințitul sórelui, când ziua a fost caldã, pe vr'ó muche sau colină verde înconjurat de arbori și verdéță? și obosit de mizeriele vieței sã ascuți șóptele vr'unui pãrâiaș ce ar curge prin vale reînviinduvé scene din viața trecută, îngrãmădite unele peste altele pe poteca strîmtã a memoriei și ast-fel însuflețite v'ar face, triști sau veseli, dupe caracterul ce au avut ele?

Vi s'a întâmplat asemenea amorțeli psihologice, când inima și sufletul rãpitate în imensitatea amintirilor, sã uiiți cã existii sã te transportii cu totul în acel timp, însuflețit de speranțele și ilusiunile lui și apoi sã le veđi îngropate adânc și pentru tot d'auna în mormântul depãrtat a aceluia timp?

Cine n'a avut asemenea șcene!

Care din noi nu 'și comparã prezentul cu trecutul sãu! Cine nu vede abisul de care este despãrțit pentru tot d'auna.

* * *

Eri când ședem pe colină, gândurile 'mi merserã sã rãscóléscã întreg trecutul meu. S'au dus prin copilãrie pe care au gãsit'ó mórtã cu tóte jocurile și ilusiunile ei; mi-am vëđut primii ani ai tinereței cu tóte șóptele-i fermecate; șcóla unde am învățat; cãrțile rupte și putređite de vechime; profesorii cu modul lor de a învăța și pe alții neșciința lor, unii morți, alții îmbãtrîniți; primele exaltãri ale vre-unei iubiri credule; pensionul cu tótã dróia de scolari cu cari proectam vise de viitor, risipiți astãđi prin tótã țara, alții albiți de griji și nevoi; prietenii ce i-am avut; tóte đilele petrecute cu dãnșii, în fine tóte sentimentele și aspirațiunile vârstei de doué decii de ani.

Astãđi tóte aceste amintiri par cã au fost visuri.

În nebunia mea mē întreb: Cum de nu pot sã le mai apuc, sã le așed în dulapul vieței, sã le mai scot la trebuință și sã mi dic:

Iatã copilãria mea! Iatã ilusiunile mele! Sã mi le pot însuși întocmai precum au fost, sã mi dic: voiú sã mai fiu copil, voiú sã mai am ilusiuni.

Ce nebunie!

Omul în viața sa, ó datã este copil.

O putere tainicã și un glas ascuns cari conduc firele vieței, 'lu mãnã neconținut înainte.

Primii ani ai copilãriei trec fãrã sã bagii de sémã cum se scurge vremea și numai când tinerețea sòsește atunci timpul ții se pare mai molatec; ai vrea sã fi de ódatã de trei decii de ani, ca sã te bucuri de tóte fericirile vieței, cum cređi atunci. Și vremea trece, anii ții se grãmădesc pe spinare, ajungi vârsta ce-ai dorit, regretând pe cea din nainte pãnã când pãrul ții se albește, puterile 'ții scad și dorințele se sfîrșesc.

Atunci amintirile și ideia de mórte se țin de mãnã.

Iatã viața și aspirațiunile ei!

Viața s'ar putea aseména cu ó plimbare frumósã și uritã, dupe starea etãților prin care a trecut, veșnic plinã de regrete. Ici ó livede frumósã cu flori și iarbã verde; mai colo ó grãdinã cultivatã; mai din colo un șes pustiu și în fine ó prãpastie unde se sfãrșește plimbarea.

Dacã fie-care nu profitã de acéstã plimbare, dacã n'a gustat din tóte plăcerile ei, când ajunge în șesul pustiu atunci regretã locurile prin care a trecut.

Sufletele melancolice sunt cele cari suferã mai mult. Din fie-care órã ce trece li se naște câte-un regret, și aceste regrete adunate la un loc, forméđã uritul și melancolia.

În óri-ce stare a etãței omul sensibil este tot-d'auna nemulțumit.

Astãđi mai trãesc ca sã mi mulțumesc simțurile. Mãnãnc, dorm, mē scol; iar mânãnc, iar dorm, iar mē scol. Am aceiași viața în tóte đilele.

Pare c'am ajuns în șesul pustiu al vieței, fără nici o mulțumire, fără nici o bucurie.

Deși cu părul încă nealbit, dar mi se pare că am cetit întréga carte a vieței și deși nu sunt cu totul desgustat de lume dar nici gust n'am de dânsa.

Cetindu'mi cele din urmă pagini ale vieței, găsesse scris cuvântul: *Indiferență*.

U. Cariadi.

LA CLACA

(Nuvelă anecdotică).

Cap. III și cel de pe urmă.

Cei ce or ceti capitolul ăsta se iee s'ema se nu se prea îngrozescă de „spaima lui conu Guță” că nu-i așa de înspăimântătoare precum se pare la început; — apoi să și deschidă urechile în patru ca să vadă istoria fieiorului de rabin, cel prea priceput, care de mult ce era priceput, un lucru tot nu l'a priceput. De asemenea cetitorii capitolului acestuia vor învăța cu multă ușurință limba păsărescă. Apoi are să urmeze povestea Némțului cu Boboteaza — și la urma urmei are să fie ceva și mai și, — da asta nu v'o spun ca să nu se resule pînă ce'ti ajunge cu cetitul la urmă.

Când toți se săturară de-abinelea de țopăit și de hopăit, și începură să se așeze care pe la locușorele lor; nu-mai ce s'auzi d'odată, că un țipăt îngrozitor să aude eșind din gătletul lui Conașul Guță.

— Valeu!... neneiță! băbăită! nu mă lăsați!... săriți!...

Cu strigătele ieste Guță sări arsa de pe poloboc, se aruncă în spre cóna Aspazica, și se ascunse de o dată după ródeshamra d-sale.

Tótă claca sări în picioare de asemenea, Conul Ilie și chiar și eu, sărirăm spărieți depe polobocul nostru, și cu toții începurăm a întreba și a căuta ce se întâmplase?

Toți întrebară cu grabă pe Conașul Guță de pricina spaimei lui; dar Guțășor nu mai putea să dică nici căre,

așa-i scobîlțeu dinții în gură de tare ce tremura.

— Dați puțintică apă puinului! — începu a striga cât ce putea Cóna Aspazia; nu vedeți că nu mai póte nici vorbi! pacatele mele! — stuțiții în sîn ómeni buni să nu-i fie rău, — că eu nici nu mai pot mișca de pe loc așa m'a coprins cu mănutele de dindărăt....

Conul Ilie nu știu de unde seociori îndată și aduse o cană cu apă, cu care începu a stropi pe mititelul, și ai da să bea câte puțin; mai multe babe începură a-i stupi în sîn, și cu chiu cu vai, după vr'un sfert de cés abia i se descleșta brațele de ródeshamra mamucăsa.

Fie-care se grăbia să întrebe din ce pricină s'a speriat așa de grozav ce-a vădút? ce-a simțit? ce l'a apucat?.

— Apoi.... apoi... începu a vorbi Guțășor, — era să mă mînînce...

— Cine mă rog? cine? zise Cóna Aspazicuța mai venindu'și în fire.

— Ia... ia gânsacul cel mare, care scosese capul pe sub hambar și se uită chiorș la mine!

Închipuțivă cât de iute s'au prefăcut gróza cea mare ce coprinsese pe ómeni într'un hohot nesfirșit și neastîmpărat!

A trebuit vreme ca cât ai rîșni două-trei căușuri de popușoi, pînă să se potolescă chicotele clăcașilor toți... că rîdéu și moșnegii, babele și făcăii, și fetele, și țincii, și pînă și câinii rîdéu de așa pataranie ne mai pomenită.

Mai era ca vr'o doi saci de nuci de desghiocat, — și lumea cam sfirșise de spus tot ce avea de spus, și de cântat, și de jucat, și de tóte.

Da mama Domnica să păstrase ea, șiréta! pentru urmă, că știa ia bine că gustarea din fundul ulceleii îi tot d'auna mai dulce.

Și așa Domnica, în mijlocul tăcerei tuturor deschise gura și începu:

— Dacă nu mai aveți nimeni ce

să spuneți, apoi să vă spun eu una.

— Spune! spune mamă Domnică strigară toți clăcașii.

— Amu, să vă spun cea cu ficiorul celde rabin, care a gândit el douăspredece zile și douăspredece nopți întregi de la olaltă, fără să mănince, fără să beie, fără să se.... odihnescă.

Amu, într'un sat mărișor, — n'a fi fost departe de pe aici, — era un rabin, ș'avea un ficior foarte învățat. Când vorbea vr'o vorbă să strîngéu toți jidanii la gura lui, ca să pricepă ce le-a spune, și tot pace, că numai pricepéu. — Amu, într'o zi ficiorul zice rabinului că s'îi dee o odaie lui singur, în care să nu între nimene și să'l lase singur așa douăspredece zile întregi, că are de gând să gîndescă un lucru foarte mare, — ș'apoi dacă s'a gîndi el, are să spue la lume o mare iscodă.

Cu grabă mare moșnégul de rabin dădu ficiorului său odaia, și el se încue cu cheia pe dinauntru. Amu rabinul merse prin toate satele de prin prejur, și începu să dee de veste să adune totă pozderia de jidani de pe acolo, ca să fie gata a douaspredecea zi, să asculte iscoada cea mare a ficiorului său.

Indată jidanii s'a adunat cu toții ca corbi la hoit, — și când s'au împlitit cele douăspredece zile însfârșit ficiorul rabinului deschide ușa. Ese afară, și fiind-că nu mai încăpe de mulțimea jidanimei ce era în ogradă, se sue pe un stog cu fin, și începe a cuvînta așa:

— Fraților! — sau cum le-a fi dis el acolo pe limba lui, — uitete ce am gîndit eu! — Eu am gîndit așa: că dacă toți munții și toate delurile și toate delușorele și toate dimburile și rădicaturile s'or face numai un singur munte, nalt, nalt, nalt!... Și dacă toate apele, și mările, și lacurile, și riurile, și pârăcele, și isvórele, s'or face numai o apă mare, mare, mare.... Și dacă toți copacii și copăceii, și huiciagurile, și tufarii, și mlajele, s'or

face numai un singur copac mare, și gros, și nalt, și ciotoros.... Și când toate topórele, și ferestreile, și bardele și cuțitóele, s'or face s'or face numai un topor mare, mare și tăios, tăios... Și dacă toți ómenii, și babele, și copiii, și jidanii, s'or face numai un jidan mare și gros, și spatos, și nalt și voinichi!.... Când acel jidan voinichi, a luat toporul cel tăios în mână, și s'a sui pe muntele cel nalt, ș'a începe a tăia în copacul cel gros... și când copacul cel gros are să pice hopaidurai în balta cea mare mare... ai-vei zmir ghișeim.... cum are să facă pliosc!!!

— — — — —
Istoria asta puse vîrf tuturor celorlalte. — În vremea acéstă însă din nuci mai rămăsese numai timerice

Luna era plină, sus pe bolta cerului, și parcă se uita galeș și zulipsitóre că nu póte lua și ea parte la veseliele clăcașilor.

Mama Domnica voi să începă să mai spue altă pătăranie, că dă, — atîta'i era greu ei pân'ce începe, — pe urmă....

Dar conul Ilie o întrerupse, și'mi vorbi mie așa:

— Ia de acu înainte, musu, îi rîndul d-tale; să mai spui și d-ta vr'o gogóșă de pe la tîrg, că multe mai știți a îndruga și voi...

— Dar... eu nu știu.... povești....

— Ei dă, nu te mai face! — începu și Cóna Aspazica; parcă eu nu te-am vădut c'ai învățat *aclamația* la Coșervator la Ieși — și eine învăță *aclamația* trebuie să știe să vorbescă multe de toate!...

— Dacă nu știu nimic?!...

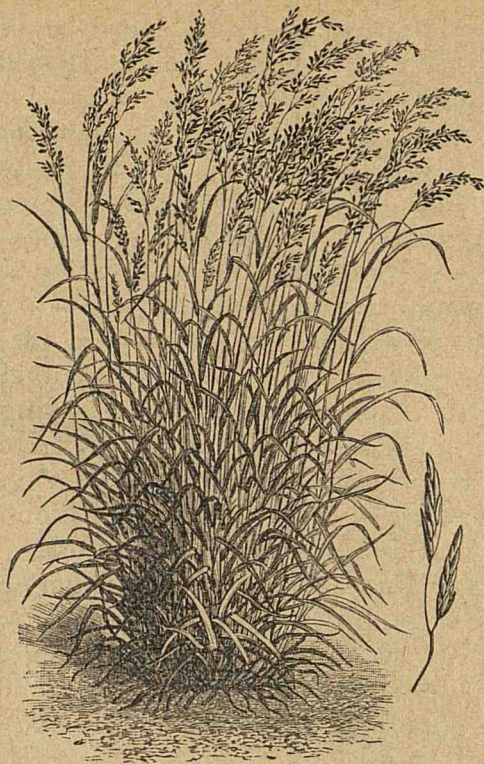
— Nu se póte! trebuie să vorbești ceva, — că de nu, ar dice țaranii că ești fudul sau prost, pardon de expresie.

S'a încheiat! trebuie ca să vorbesc... Îmi luai și eu inima în dinți, și căuțînd în deșert s'îmi amintesc ceva de vorbit, începui și eu... cum o fi să fie:

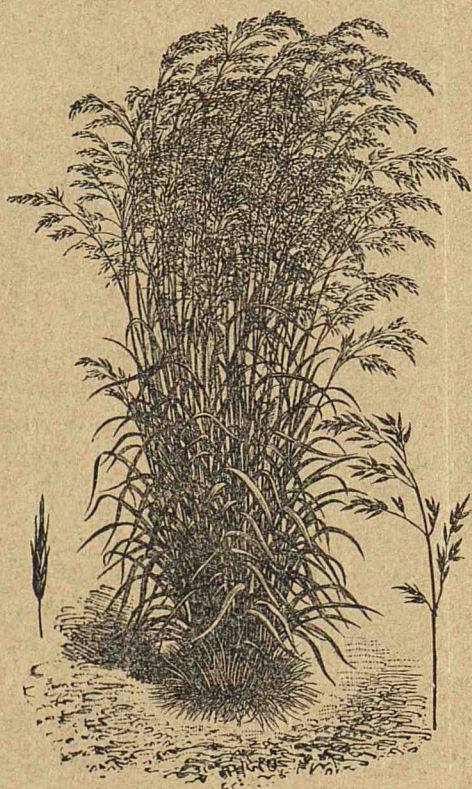
— Stimabili confrați! situațiunea

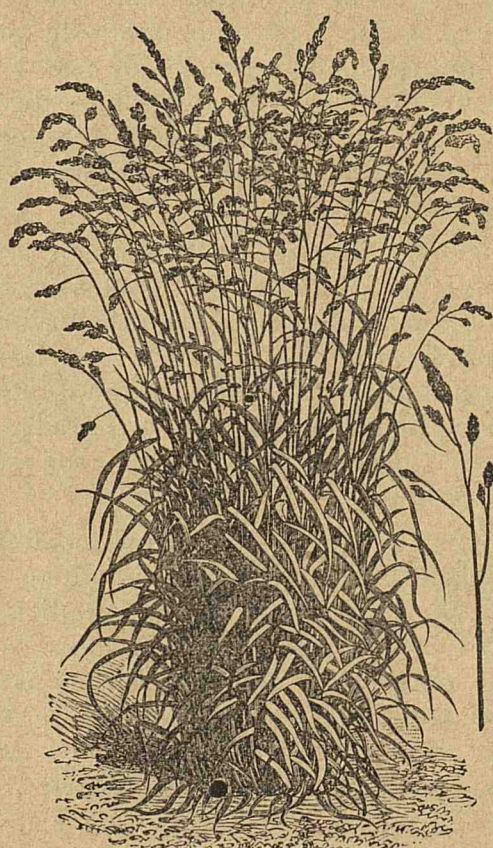
Brom (*bromus pratensis*) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No).

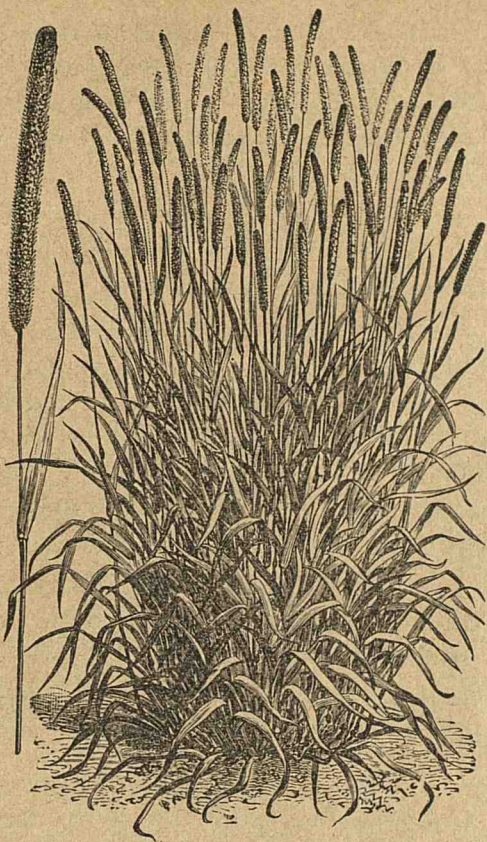
Festuca de fână (*Festuca pratensis*) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No).

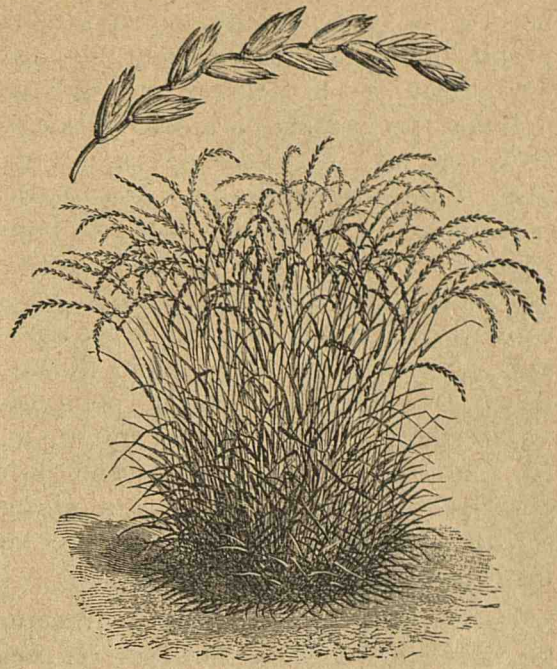
Festuca (*Festuca heterophylla*) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

Dactil (*Dactylis glomerata*) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

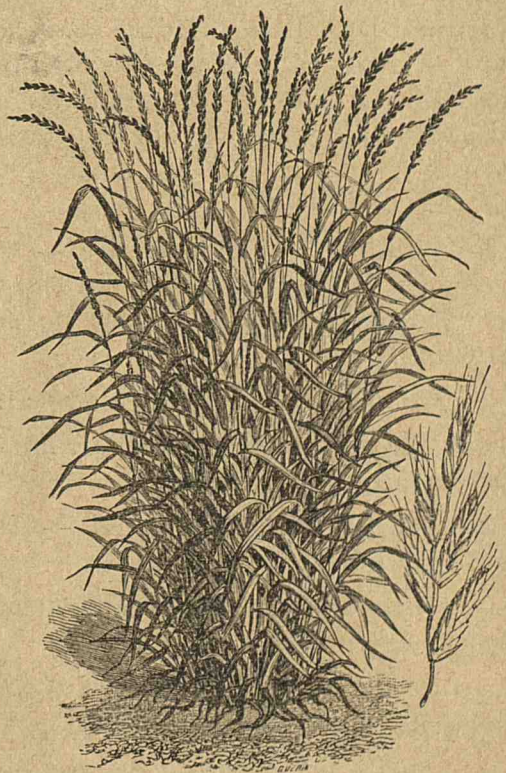
Fleu de fână (Phleum pratense) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

Loliu englezesc (*Lolium perenne*) sau Ray-grass englezesc) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

Ole (*holcus lanatus*) a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

Loliu italian (*Lolium italicum* sau Ray-grass englezesc) (a se vedea articolul *Plantele furagere* din acest No.

necertă în care spiritul meu se află postat în momentul prezent, — atât de delicat, — în care e necesar să debutez pe arena oratorico-descriptivă, nu'mi permite de a uza de tótă forța sensibilității și a rațiunii mele buleversate, într'un mod spontan, și de a polemiza asupra unui subiect demn de atențiunea, și considerațiunea unui cerc rustic și amuzant, „en même temps“ bine dispus, ca al d-vóstră; — de aceea, pe motivul și baza nepreparațiunii spirituale, nu pot improviza o discuțiune sau descrițiune, care să nu vă anuieze, ci din contra, să vă amuzeze, să vă instruiască óre-cum, să vă...

— Ei! ia'n taci conașule, — începui moș Andronic, — că noi nu știm nici de loc păsărește! Numai Iftime a Popei și cu Mândica Domnicăi pricep păsărește.... Ș'apoi știi, — acu la bătrînețe să mai înveți rabla la trépăt...

— Ia'n taci tu, mă Androne! zise supărată Domnica, lasă pe conașu să vorbească, — că mare mândru îi mai umblă limba'n gură... parcă chiscuiese grangurii — Ia mă Iftime mai vorbește și tu ceva păsărește cu Mândica mea, — că te-am auzit alaltaeri la pîrlaz că unde mi-o dădeți repede de părea că numai vrăbii is la gura vóstră!

— Păi-de n'a fi cu supărare — răspunse Iftime, un flăcăuș morocănos, care în tótă vremea se uitase pe sub gene la Mândica.

— Ce vorbește mă! zise Conu Ilie.

— Măpăndipicăpă, începui Iftime, — mepergipînpîhupuciupu?

— Hapaiupubăpădipicăpă! — răspunse Mândica.

— Iepesapamapasăpănupepevapadăpănipimepenepe.

— Napaiupunipiciopogripijăpăcăpă-măpăpăpăzepescupepeupubipinepe!

— Auziți fetiscanața mea ce bine știe a ciripi?, — strigă baba Domnica cu o mare bucurie.

— Ia nu'ți mai lăuda marfa, că nu-i cé mare scofală dacă știe și ea a vorbi păsărește. — Ar fi mai bine să știe a tórce, a țese, a ghili cea cănepă....

— Ia mă rog jupîne Androne să nu'mi bajocorești fata, că n'ai fost în stare să faci nici atâta....

— Ho! ho! strigă Conul Ilie; nu vă sfădiți aice! — dați din mâna mai răpede, dór s'a isprăvi mai degrabă ieste nuci ce o mai rămas! — Ia mai spune tu măi Tănasă ceva, — că cu muerile să n'o începi, ca n'o mai poți sfârși cu bine.

— Api mai știu eu una de nu va fi cu supărare și voi spune-o pe cea cu Neamțul la Bobotéză.

— Fie și cea cu Némțu, răspunse conul.

— Amu, începui Aftanasă, la o sfîntă Bobotéză, un popă nu avea dascăl ca să'i ducă aghezmalnița și să'i ție isonul. — Așa scărbit, purede el pe drum, și la un cap de pod, iacă că se întâlnește cu un némț perpelit și rufos, și cu o ólă de cele fără de tórtă, cum pórtă boerii pe la Ieși, în cap. Și-i dice popa némțului: „Mă némțule, — hai cu mine să duci aghiazma, și să'mi ții isonul, — că ce-oi căștiga vom împărți frățește.“ Némțul bucuros, ea aghiezmalnița în mână, și popa îi cântă o dată pe drum, ca să deprimdă: *în Iordan botezîndute tu Dómne.*

Némțul deprinde o țiră să ție isonul, — și merg așa într'o casă de creștin.

Amu, popa, începe: *în Iordan botezîndute tu Dómne, închinarea treimei și s'au arătat!*

Némțul, începui o lécă să dică: *Ior-da-da-nu-bo-bo-te...* dar apoi i se încurca limba, uită cuvintele popei, și începui a cânta pe glasul bisericesc: *Tiu-riu-rum-ti-rum-ti-tu-ti. tra-la-ram-ta-ram-ti-tam!* — Creștinii când aușiră că némțul își bate așa joc de glasul bisericesc îl umflară la batae, de cu ma-

re ce sermanu șocăț putu s'o rupă de gónă, — și popa după dînsul. — Mai învêța popa vr'un cês două, pe nêmt cum se cânte, — și câne-câneșce au umblat ei pe la câte-va case, ș'au făcut ceva părăluțe. — Nêmtul, pe drum fură tóte paralele din caldare, și le vîră în buzunar.

Amu, cum s'o șterpeléscă el așa ca să nu-i prindă de veste popa?! — Tre-când pe o punte, — cum era pîrăul înghețat, — o dată se face nêmtul că aluneca și se rostogoleșce pe ghiață, asvîrlind căldarea cineștie unde!

— Parint! parint! — începu să țipe nêmtul; — picat scapat și paral împrăștiat!

Popa se uită cu jale la nêmt — și în zadar a mai căutat timp de vr'un cês paralele pe ghiață, — că n'au găsit nici lețcae chióră.

La urma urmei oftă părintele din greu și cuvîntă: „M'a fi bătut D-zeu c'am dat pré puține mătanii Ilincăi lui Gavril dungu.... da dacă-i fata prea slăbuță și gingașă... să cade să aibă și ea o mîngaere pe lîngă țopîrca ei!

Nucile se mîntuise cu totul. În mijlocul clăcașilor stătea o grămadă cât o căpiță de coji desfăcute. — Cu toții se ridicară, și neridicărăm. Conul Ilie era fôrte vesel de tréba ce i-au făcut'o țaranii; de aceia, el singur le strigă cu glas tare:

— Ia măi băeți! înainte de a ne despărți, să-i tragem o horă, cu toții, — să ne scuturăm cele tinereți! — O horă de ducă să pîrie cea nucă!

Intr'o clipală ne prinserăm cu toții de mână, și fiind-că nu era cine să ne cânte, începurăm cu toții a cânta singuri din gură, iac'ășa:

Frunză verde de urzică,
Scóte talpa moșulică!
Și mi-o bate din pingică,
Să crape draeu de frică!

— Mandicăi! Mândico! — se auđi de o dată strigând baba Domnica, ca-

re să lasase după puțină vreme de hora, și începuse a căuta peste tot locul.

— Da unde ții Mândica? — o întrebă moș Andronic.

— Ia o fi după hambar.... Ba nu'! Da unde ești Mandico!? Mândicăi!

— Uite mă! că și Iftime a Popei nu-i pe aici?! — strigă moș Tanasă. Iftime bre! Iftime!

Dar nici unul, nici altul nu răspunde. Toți clăcașii se puseră să'i caute: unii pe sub hambar, alții pe după casa boerului, — moș Andron cu baba Domnica prin huciu.

În zadar cautară ei multă vreme că nu dădură nici de urmă.

— Tălharii! potlogarii! — striga cât ce putea Domnica; mi-or fi turat fata!....

Dar moș Andronic trage pe baba de mînică: — Ia'n mai móeți clonțul jupănésă, nu face așa gălăgie! Bucurate mai bine că fată-ta știe limba păsărescă!! N'ai auzit'o cât de bine ciripea cu Iftimi?

Și să ne vedem cu bine, dragi cetitori, că v'aș mai spune eu cum s'au bucurat baba când ș'o găsit pe Mândica.... dar... vă las să vă închipuiți și mnevóstră atâta lucru, că dór cap aveți. —

N. A. Bogdan.

BISERICILE SATESCI

Străbunii noștri ne-au lăsat multe locașuri sfinte clădite cu bani scumpi, dintre care cea mai mare parte dotate cu moșii și ecarete pentru întreținerea lor.

In vechime României avéu o iubire

NOTA. Am publicat, în'adins, nuvela anecdotică, trimesă de d. Bogdan, cu ortografia.... în fine fără nici o schimbare, întocmai precum a scris'o și auđit'o la clacă, în acea parte a Moldovei. Cetitorii noștri de dincóce de Milcov și pot face o idee de dialectul Moldovenesc.

și un cult mare pentru legea creștină, de aceea erau porniți spre pietate și jertfău pentru fapte ca acestea.

Astăzi însă, împușinarea simțului religios a făcut nu numai ca ómenii să nu se îndemneze a ridica altare ci să abandone și pe cele existente, lăsându-le în cea mai próstă stare.

Bisericile sătesci mai ales, prin unele părți, 'ți-e jale să le veđi: cu pereții crăpați, acoperișul stricat, zugrăvėla ștersă, mobilierul deteriorat, odăjdiile rupte, fără cărți, fără vase și fără dulapuri sau lăđi pentru conservarea celor trebuincióse serviciului divin, din cauza acésta am vedut că unii parcliseri pun preseura de liturgie pe policandel (sus) ca să nu o mănânce șórecii. Afară de astea, nu sunt împrejmuite, stau multe cu curțile vraiste, și vitele locuitorilor strică sădirele; iar porcii rămă mormintele de prin prejur — de multe ori — până scot ósele rėposașilor. Când se duc ómenii sėrbătórea la biserică, găsesc locul unde se odihneșce cenușa părinților, rudelor sau copiilor lor brăsdat cu gropi și plin de necurătenii

E trist, dar e așa! Domnii Prefecți, cu ocasiunea inspecțiilor ce au făcut prin județe, cred că au vedut.

De la Domnia-lor așteptăm mult pentru îndreptarea celor arėtate aci, sperăm cu încredere; Domnia-lor prin interveniri și ordonări pot mai cu folos ca ori-cine să facă a înceta acésta stare de lucruri.

Mijlócele nu lipsesc. Bisericile monastireșci urmėză a fi reparate și prevėdute cu cele necesarii de Stat; în schimbul moșiilor ce li s'au luat. Unele au câte un legat ori imobil — măr de discordie între clerici — care adesea în loc să servescă altarului du-

pe cum e destinat de testator, serveșce obrazelor bisericėșci pentru lefuri grase. Iar cele-l-alte (care nu sunt în nici una din aceste două categorii) se pot ajuta prin subvențiuni din partea județelor și a comunelor, prin ofrande, prin lotării, prin împrumuturi și prin contribuiri; căci este cunoscut că, când e vorba de biserică și școlă, Românul — în generalitatea casurilor — deschide punga larg și dă cu cea mai mare bună-voință.

Ni se va obiecta, póte, că nu stă în putința unui singur diregător d'a disposa și aduce la îndeplinire repararea și înzestrarea tuturor localurilor bisericesci dintr'un județ; la acésta rėspundem că, omul când are bună-voință face minuni. „Voiesce și vei putea“ đice devisa Marelui Rosetti. Prefectul județului Iași, într'un scurt interval a construit... 74 — dacă nu mă înșel — de școli sătesci.

Nu cerem biserici grandióse și superbe ca „S-ta Sofia“ din Constantinopol, ori ca „S-tu Petru“ din Roma, ci cerem nisce biserici modeste — după puterile nóstre — numai să fie bune, să aibă ce le trebuie și să se póttă sėvărși cum să cade serviciul într'ánsele, iar nu ca astăzi când prin multe locuri dacă apucă plóia pe preoți în liturgie, se sileșce cât pot ca să iasă mai curėnd, căci înăuntru curge mai rău de cât afară.

I. Aristotel

Sărăcia în județul Covurluiu e așa de mare, pe cât e de mare descurajarea și amărățela aprôpe desăvârșită a Galațului.

În acel județ sunt sate unde n'auzi decât țipătul copiilor sătenilor de fôme. Chiar Prefectul d'acolo mărturisește că mizeria e extremă, precum a constatat uă ôre-care anchetă mai deunădi.

Consiliul județian a votat facerea unui împrumut de 80,000, din fondul construirii palatului județian, pentru ca să se cumpere porumb, orz și grâu pentru acei săteni lipsiți chér de mămăliga țilnică.

Noi felicităm pe acei consilieri pentru votul dat, însă cu două condițiuni: 1) Să facă iute și al 2) să ea măsurile a nu se mai fura ceva și din acel ajutor, sau a se da porumb stricat în loc de cel bun. Să avem ertăciune pentru că vorbim ast-fel, dar suntem în tot dreptul căci șcim, și chér am vorbit în acest țiar, de asemenea mișelii ce s'au mai petrecut în săracul acel județ.

Sătucénul.

În urma cererii a trei membri din Consiliul de administrație și pe baza hotărârei luată în ziua de 24 Decembre' de a se convoca D-nii Societari conform art. 46 din Statute.

Subsemnatul dar, basat pe dispozițiunile art. 46 din statute, cu onóre invit, pe toți D-nii Societari a se întruni în adunare extraordinară în localul Societăței pentru ziua de 15 Ianuarie, ora 2 după amiață.

Președintele Consiliului, *Joseph Th. Orovénu.*

1885, Dechembre 31.

(23—24).

PREMIURILE ABONATIILOR „Gazetei Săténului“

- *Gătela și danțul*, tradus de I. St. F. 50 bani trimes franco.
- *O fotografie cabinet* a vr'unei celebrități artistice, politice, după alegerea noastră, **gratis**.
- *I Volontari di Capri* de M. Ștefănescu, tablou fototipografic de 49 cent. pe 32 centimetre numai 50 bani lôt la administrațiunea »Gazetei Săténului.
- *Fotografia statuei poetului latin Ovidiu* ce se va ridica la Constanța, 43 cent. pe 31 cent. 1 leu la administrația »Gazetei Săténului.«
- *Reducțiune* de la 2 lei în sus, la ori ce comandă făcută la tipografia Gazetei Săténului, dupe importanța comandei.
- *Două uri și uă dragoste*, de D-na Maria Datculescu. Prețu 50 b. în loc de 1 și 50.
- *Volumul Tratatul de Horticultură „Florile“* (peste 300 pagine și peste 100 gravuri): **2** lei trimes franco; **I, 50** lôt la administrația fôei — în loc de 5 lei.
- *Pluguri* de oțel și fier *Hornsby*, complete și cu rezerve, numai **60** lei plugul.

A N U N C I U

Sub-semnatul aduce la cunoscința D-lor agricultori și comercianți că e în pozițiune d'a oferi cântare inglizești și francese de constatarea greutăței cerealelor, lucrate *forte exact*, fine și cu următorele preciiuri reduse:

No. 5. *Libră mică fără pálnie* fr. 45. — No. 4. *Aceiași ceva mai mare* fr. 65.

No. 3. » *de mijloc cu pálnie* » 70. — No. 2. *Mare de comptoir cu pálnie* fr. 95.

No. 1 *cea mai mare de comptoir* fr. 100. *Loco București.*

Fie-care libră este aprobată la primul agent de cereale în bursa din București, D-l A. Șimionescu — Probe de aceste libre se pot vedea la d-l W. Staadecker, strada Șmărdan No. 8, la d-l Iosef Lee strada Academiei No. 41 și la Onor. Administrațiune a *Gazetei Săténului*, de unde se pot avea cu prețurile de mai sus.

William Wirrich, Str. 13 Septembre No. 43.

AL. P. TATARANU, ADVOCAT

Anunță onorabila sa clientelă că de la 15 Noembre, urmând a merge în Capitală la Camera, nu se găsește la domiciliul său de cât Marțea în toate săptămânile, când se pot angaja atât pentru procese din acea zi, cât și pentru cele din celelalte zile ale săptămânei. (20—6).

VIN roșu, alb și profir, din recolta anilor 1883, 1884 și 1885 se găsește de vânzare la via din Coroteni cu prețuri moderate.

A se adresa D-lui C. C. Datculescu sau D-nei Sofia Datculescu, R.-Sarat.

Th. Pilter, 24 rue Alibert, Paris. Mașini și aparate agricole, instrumente de lăptărie perfecționate.

Medalie de Argint
Jasi 1884.

TIPOGRAFIA

Gazetei Sătenui

R.-SARAT.

Medalie de Argint
Jasi 1884.

Se însărcinează a primi or-ce comande atingătoare de arta sa precum :

Cărți de literatură, de științe și didactice în toate limbile latine, Diare, Afize, Circulări, Registre pentru toate speciile de serviciiuri, Compturi, Memorande, Cărți de vizită, Bilete de nuntă, etc. etc.

PREȚURILE VOR FI CELE MAI CONVENABILE.

Vilmorin-Andrieux, 4, Quai de la Mègisserie, Paris. Tot felul de semințe de arbori, legume, flori etc. etc. (a. l.)

DIPLOMA DE ONORE CL. I EXPOS. JASI 1884.

GRADINELE

DE

ARTA ȘI DE COMERT

DIN IAȘI, A LUI

MEDALIE ARGINT SI 30 GALBENI EXPOS. 1884.

ANTON GRABOYESCHI

Copaci de ornament, fructiferi, Trandafiri, Viță de vie, Camellii, diferiți arbuști și plante pentru grădini și sere. Semințe de flori și de legume etc.

Prețuri reduse.

Arbori robuști, Meri, Peri, Cireși, Vișini, Prune, reine claudes, altoiți de 3 ani de la 1 leu pînă la 1 leu 50 bani. Caiși, Persici, de la 3 lei pînă la 3 lei 50 bani.

<p>Catalogul tuturor speciilor și varietăților se trimite tuturor doritorilor, gratis și franco.</p>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">100 Arbori fructiferi după alegerea noastră costă 100 lei</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td>100 " și tufăriș pentru ornament " 40 "</td> <td></td> </tr> <tr> <td>100 Vițe de vie diferite specii</td> <td style="text-align: right;">35 "</td> </tr> <tr> <td>100 " " " Bordeaux și diferite tămâioase .</td> <td style="text-align: right;">50 "</td> </tr> <tr> <td>100 Castani de la 2 pînă la 3 metri.</td> <td style="text-align: right;">140 la 200 "</td> </tr> <tr> <td>100 Căcăde (pomuşoră) diferite specii</td> <td style="text-align: right;">25 "</td> </tr> <tr> <td>100 Rose [trandafiri] dela 1 m. la 1, 50 c. m. 250 la 300 "</td> <td></td> </tr> </table>	100 Arbori fructiferi după alegerea noastră costă 100 lei		100 " și tufăriș pentru ornament " 40 "		100 Vițe de vie diferite specii	35 "	100 " " " Bordeaux și diferite tămâioase .	50 "	100 Castani de la 2 pînă la 3 metri.	140 la 200 "	100 Căcăde (pomuşoră) diferite specii	25 "	100 Rose [trandafiri] dela 1 m. la 1, 50 c. m. 250 la 300 "		<p>Arbori se trimit după dorință pitici sau înalti, altoiți jos pentru spalieruri, sau mai sus pentru livezi și creștere naturală.</p>
100 Arbori fructiferi după alegerea noastră costă 100 lei																
100 " și tufăriș pentru ornament " 40 "																
100 Vițe de vie diferite specii	35 "															
100 " " " Bordeaux și diferite tămâioase .	50 "															
100 Castani de la 2 pînă la 3 metri.	140 la 200 "															
100 Căcăde (pomuşoră) diferite specii	25 "															
100 Rose [trandafiri] dela 1 m. la 1, 50 c. m. 250 la 300 "																

Acest vechiu, mare și cunoscut stabiliment horticol din prejurimea Iașului, și are reputația sa făcută în România. Mai multe hectarii de pământ sunt ocupate cu grădini și sere unde se înmulțesc și cresc diferite vegetale de podăbă și de fracte sub îngrijirea cea mai mare.

Comențele se pot face și la administrația *Gazetei Sătenui* de unde se pôte lua toate informațiunile asupra condițiilor și modului de plantare și cultivare.

Personele care comand pentru întăia oră și voesc a li se expedia prin ramburs, sunt rugate a trimete costul pe jumătate înainte.

Tote plantele, arbuștii și copacii se trimet bine ambalați, bine scoși ast-fel ca prînderea să fie sigură.

Ori-ce comandă se execută îndată și consciincios.

Se pôte executa decorațiuni, buchete, ghirlande, corône etc.

DIPLOMA DE ONORE
1883, MEDALIE
DE AUR EXP. 1882.

MEDALIE
DE BRONZ, EXPOS.
1868.